

भारतीय पृथिव विज्ञान मंत्रालय, भारतीय हवामान शास्त्र विभाग आणि
डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली सहयोगीत
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा

उद्यानविद्या महाविद्यालय, मूळदे ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग
हवामान पूर्वानुमान कृषि सल्ला पत्रक - सिंधुदुर्ग
कालावधी (दिनांक ३०.१०.२०२० ते ०३.११.२०२०)

अंक ८६/२०२०							दिनांक २९.१०.२०२०		कालावधी ५ दिवस				
मागील आठवड्यातील हवामान घटकांची प्रत्यक्ष नोंद (२२/१०/२०२० ते २८/१०/२०२० पर्यंत)							हवामानाचे घटक		पुढील पाच दिवसांचे हवामान घटकांचे पूर्वानुमान (वैधता ३०/१०/२०२० ते ०३/११/२०२० पर्यंत)				
२२/१०	२३/१०	२४/१०	२५/१०	२६/१०	२७/१०	२८/१०	दिनांक		३०/१०	३१/१०	०१/११	०२/११	०३/११
४७.६	०.०	०.०	४.८	३.६	१९.२	९.०	पाऊस (मि. मी)		०	०	०	१२	४
३१.०	३३.०	३३.०	३३.०	३३.५	३३.५	३४.०	कमाल तापमान (अ. से)		३५	३६	३६	३५	३४
२२.०	२४.०	२४.०	२३.०	२३.०	२३.०	२३.०	किमान तापमान (अ. से)		२४	२३	२४	२४	२४
ढगाळ	निरभ्र	निरभ्र	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	सकाळ	मेघाच्छादन (ऑक्टा.)	१	०	०	१	०
ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	निरभ्र	निरभ्र	दुपार						
९८	९८	९५	९६	९३	९५	९३	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता(%)		७९	७६	८९	९२	९४
७८	७२	६५	७३	७३	६२	४८	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		४५	४४	४९	६०	५८
०.४	०.३	०.४	०.४	०.५	०.१	०.१	वा-याचा वेग (कि.मी/तास)		००६	००७	००५	००४	००५
स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	सकाळ	वा-याची दिशा	पूर्वांतर/ ईशान्ये कडे	पूर्वांतर/ ईशान्ये कडे	पूर्वांतर/ ईशान्ये कडे	ईशान्ये कडे	पूर्वांतर/ ईशान्ये कडे
पश्चिमांतर/ नैऋत्य कडे	पश्चिमांतर/ नैऋत्य कडे	पश्चिमांतर/ नैऋत्य कडे	पश्चिमांतर/ नैऋत्य कडे	पूर्वांतर/ ईशान्ये कडे	स्थिर	स्थिर	दुपार						
मागील वर्षातील (२०१९) पर्जन्य (मि. मी)				१/०१/२०२० पासूनचे पर्जन्य (मि. मी)			१/०६/२०२० पासूनचे पर्जन्य (मि. मी)			मागील आठवड्यातील पर्जन्य (मि.मी)			
४५९१.०				४८४०.४			४८३७.२			८४.२			

पुढील ५ दिवसांच्या हवामानाची सामान्य स्थिती	सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये पुढील पाच दिवसांमध्ये दिनांक ३० ऑक्टोबर ते ०३ नोव्हेंबर, २०२० या कालावधी दरम्यान दिनांक ३० ऑक्टोबर ते ०१ नोव्हेंबर या कालावधी दरम्यान पर्जन्यमान कोरडे राहण्याची शक्यता असून दिनांक ०२ व ०३ नोव्हेंबर रोजी तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता आहे. त्याचबरोबर तापमानात ब-याच अंशी वाढ होऊन हवामान आर्द्र व निरभ्र राहण्याची शक्यता आहे. असा अंदाज प्रादेशिक हवामानशास्त्र केंद्र, मुंबई यांच्याकडून वर्तविण्यात आला आहे.
इशारा	सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये पुढील पाच दिवसासाठी प्रादेशिक हवामानशास्त्र केंद्र, मुंबई यांच्या कडून पर्जन्यासंबंधी कोणताही इशारा देण्यात आलेला नाही.
विस्तारीत श्रेणीतील पाऊसाचा अंदाज	विस्तारीत श्रेणीतील पाऊसाच्या अंदाजानुसार कोकण विभागांमध्ये दिनांक ३० ऑक्टोबर ते ०५ नोव्हेंबर या आठवड्यात अत्यंत हलक्या तर दिनांक ०६ ते १२ नोव्हेंबर या आठवड्यामध्ये पर्जन्यमान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे.
सर्वसाधारण कृषि सल्ला	रबी हंगामात वांगी, मिरची, कोबी, नवलकोल इ. भाजीपाल्याची लागवड करण्यासाठी रोपवाटीका तयार करण्याची पूर्वतयारी करण्यास सुरुवात करावी. भाजीपाल्याची रोपे गादीवाफ्यावर तयार करावीत. यासाठी लागणारे दर्जेदार बियाणे वेळीच मिळवावे.
संक्षिप्त संदेश सल्ला	अंग ओलितावर कुळीथ, चवळी व वाल पेरणीसाठी अनुक्रमे १५-२०कि, ३०-४५कि, व १८-२०कि/हेक्टर या प्रमाणात बियाणे वापरावे.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषि सल्ला

पिकाचे नाव	पिकाची अवस्था	कृषि सल्ला
भात	हळव्या जाती:- कापणी निम गरव्या व गरव्या जाती:- कापणी	गेल्या आठवड्यामध्ये हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस होता तसेच पुढील पाच दिवसांमध्ये हलक्या स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. त्याचबरोबर पुढील ३ दिवसांमध्ये पर्जन्यमान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता कापणीस तयार झालेल्या भात पिकांची कापणी ऊरकुन घ्यावी. भात पिक काढणीयोग्य झाले असल्यास कापणी पूर्वी ८ ते १० दिवस खाचरातील पाणी काढून देण्याची व्यवस्था करण्यात यावी. कापणी करण्याच्या ८ दिवस अगोदर भातावर कोणतेही किटकनाशक/बुरशीनाशक फवारू नये वा धुरळणी करू नये. ज्या ठिकाणी भात पिक काढणीस तयार झाले असेल त्याठिकाणचे भात सकाळ ते दुपार या वेळेत जमिनीलगत कापून घ्यावे. कापणी केलेल्या भात पिकाची लागोलाग मळणी/झोडणी करून धान्य कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळवण्यास ठेवावेत. भात कापणीसाठी विद्यापीठाने विकसित केलेल्या वैभव विळ्याचा वापर करावा जेणेकरून भात जमिनीलगत कापले जाईल. भात पिकाची मळणी/झोडणी केल्यानंतर पिकाच्या पेंढ्या सुरक्षित ठिकाणी ठेवण्याची व्यवस्था करावी. जेणेकरून त्या पेंढ्या पावसात भिजणार नाहीत व जनावरांस चांगल्या चा-याची उपलब्धता होईल.
नागली (नाचणी)	कापणी	गेल्या आठवड्यामध्ये हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस होता तसेच पुढील पाच दिवसांमध्ये हलक्या स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. त्याचबरोबर पुढील ३ दिवसांमध्ये पर्जन्यमान कोरडे राहण्याची शक्यता लक्षात घेता कापणीस तयार झालेल्या नागली पिकांची कापणी ऊरकुन घ्यावी. ज्या ठिकाणी नागली पिक काढणीस तयार झाले असेल त्याठिकाणी नागली पिकाच्या लोंब्या सकाळ ते दुपार या वेळेत विळ्याच्या सहाय्याने कापून घ्याव्यात. कापणी केलेल्या नागली पिकाची लागोलाग मळणी करून धान्य कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळवण्यास ठेवावेत.
भुईमुग	काढणी	काही ठिकाणी भुईमुग पीक तयार होण्याच्या अवस्थेत आहे. साधारणपणे भुईमुगाची काढणी करताना शेंगेवरच्या शिरा ठळक दिसतात. शेंग दाबल्यावर टणक लागते, टरफल आतल्या बाजूने काळसर होते. तसेच दाण्याच्या रंगात बदल होतो. रोपांवरील कमीत कमी ८० टक्के शेंगा तयार झाल्यावर भुईमुगाच्या काढणीस सुरुवात करावी व शेंगा स्वच्छ धुवून चांगल्या प्रकारे वाळवाव्यात.
कुळीथ	पेरणी	रब्बी हंगामातील कुळीथ पिकाची पेरणी १५ ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर अखेर पर्यंत करावी. कुळीथाच्या पेरणीसाठी दापोली - १ या पिकाच्या सुधारीत जातीचा वापर करावा.

		कुळीथ पिकाची पेरणी ३०x१५ सेमी या अंतरावर करावी. साधारणतः कुळीथासाठी प्रती हेक्टरी १८ ते २० किलो बियाणे पुरते, बियाण्यास प्रती किलोस २.५ ग्रम थायरम या बुरशीनाशकाची व नंतर २५ ग्रम रायझोबीयम या जीवाणु संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. कुळीथासाठी २५ किलो नत्र, ५० किलो स्फुरद आणि ६० किलो पालाश या अन्नद्रव्याची मात्रा ओळीत सरीमध्ये बुजवुन द्यावी.
चवळी	पेरणी	रब्बी हंगामातील चवळी पिकाची पेरणी १५ ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर अखेर पर्यंत करावी. चवळी पिकाच्या पेरणीसाठी कोकण सदाबहार, कोकण सफेद या सुधारीत जातींचा वापर करावा. चवळी पिकाची पेरणी ३०x१५ सेमी या अंतरावर करावी. साधारणतः चवळीसाठी प्रती हेक्टरी १५ ते १८ किलो बियाणे पुरते, बियाण्यास प्रती किलोस २.५ ग्रम थायरम या बुरशीनाशकाची व नंतर २५ ग्रम रायझोबीयम या जीवाणु संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. चवळीसाठी २५ किलो नत्र आणि ५० किलो स्फुरद या अन्नद्रव्याची मात्रा ओळीत सरीमध्ये बुजवुन द्यावी.
कडवा वाल	पेरणी	पिकाची पेरणी ऑक्टोबर व नोव्हेंबर मध्ये ३०x१५ सेमी किंवा ३०x२० सेमी किंवा ३०x३० सेमी या अंतरावर नांगरा पाठोपाठ करावी. पेरणीसाठी पिकाच्या कोकण वाल -१ व कोकण वाल -२ या सुधारीत जातींचा वापर करावा. पाभरीणे पेरणी केल्यास साधारणतः प्रती हेक्टरी ५० ते ६० किलो बियाणे पुरते. बियाण्यास प्रती किलोस ३.० ग्रम थायरम या बुरशीनाशकाची व नंतर २५ ग्रम रायझोबीयम या जीवाणु संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. पिकास ५० किलो स्फुरद या अन्नद्रव्याची मात्रा ओळीत बियाण्याखाली साधारण ५ सेमी खोलीवर द्यावी.
आंबा	नवीन पालवी	गेल्या आठवड्यातील पाऊसामुळे नविन पालवी आलेली आंब्याची पाने फाटली असतील अश्या ठिकाणी करपा रोगाचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता आहे. प्रादुर्भाव आढळून आल्यास आवश्यकतेनुसार प्रोपीनेब ०.२% (२० ग्रॅम/१० लि. पाणी) किंवा थायफिनेट मिथील ०.१% (१० ग्रॅम/१० लि. पाणी) किंवा कार्बनडॅन्डिम ०.१% (१० ग्रॅम/१० लि. पाणी) यापैकी एका बुरशीनाशकाची आवश्यकतेनुसार फवारणी करावी. आंब्यामध्ये नवीन पालवी आली असल्यास त्या पालवीचे शेंडा पोखरणारी अळी, पाने पोखरणारी अळी, आणि पाने खरवडणारा भुंगा या कीडींपासून अवश्यकतेनुसार संरक्षण करावे. त्यासाठी २५ टक्के प्रवाही डायमिथोएट १२ मिली किंवा ३६ टक्के प्रवाही मानोक्रोतोफॉस ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. पॅक्लोब्युट्राझॉल (कल्टार) दिलेल्या झाडांचे बुंधे व त्याभोवतालचा भाग बेणणी करून अथवा ग्रामोकझोन हे तणनाशक फवारून तणविरहीत ठेवावेत. पावसाची उघडझाप, तापमानातील वाढ तसेच ढगाळ वातावरणामुळे आंब्यामध्ये नवीन पालवी आली असल्यास त्या पालवीचे तुडतुडे, शेंडा पोखरणारी अळी, पाने पोखरणारी अळी आणि मिजमाशीपासून अवश्यकतेनुसार संरक्षण करावे. त्यासाठी २५ टक्के प्रवाही डायमिथोएट १२ मिली किंवा ३६ टक्के प्रवाही मानोक्रोतोफॉस ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. फवारणीच्यावेळी कितकनाशक/बुरशीनाशक द्रावणामध्ये स्टीकर सारखा चिकट पदार्थ १ मिली/१ लि. पाणी याप्रमाणात मिसळावा.
काजू	-	काजूच्या पूर्ण वाढलेल्या ५ वर्षांच्या व त्यावरील वयाच्या झाडावर १० पी.पी.एम. इथ्रेल या संजिवकाची पहिली फवारणी पालवी आल्यावर करावी. मोठ्या काजू बागेमध्ये वाढलेले झाडे झुडपे व तण काढून बागेची स्वच्छता करून घ्यावी. ढगाळ पाऊसाळी हवामानामुळे काजूच्या कोवळ्या पालवीवर रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने नियंत्रणासाठी पाऊसाची उघडीप असताना १% बोर्डो मिश्रणाची किंवा कार्बनडॅन्डिम १२% + मॅन्कोझेब ६३% या संयुक्त बुरशीनाशकाची १० ग्रॅम/१० लि. पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. जिल्ह्यामध्ये काजू बागांना नविन पालवी येत असून पावसाची उघडझाप, तापमानातील वाढ तसेच ढगाळ वातावरणामुळे काजू बागायतदारांनी ढकण्या किडीच्या प्रादुर्भाव होवू नये म्हणून जागरूक रहावे, प्रादुर्भाव आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी प्रवाही मोनोक्रोतोफॉस ३६% १५ मि.ली. किंवा लम्बडा सायहॅलोथ्रिन ५% ६ मि.ली. १० लिटर पाण्यातून फवारावे. काजूवर खोडकिडा (रोठा) या किडिचा प्रादुर्भाव आढळून आल्यास १५ मि.मी. पटाशिच्या सहाय्याने प्रादुर्भित साल काढून झाडातील रोठ्याला बाहेर काढून मारून टाकावे व तो भाग ५% प्रवाही फिप्रोनील २ मी. लि. प्रति १ लिटर पाण्यामध्ये मिसळून चांगला भिजवावा. फवारणीच्यावेळी कितकनाशक/बुरशीनाशक द्रावणामध्ये स्टीकर सारखा चिकट पदार्थ १ मिली/१ लि. पाणी याप्रमाणात मिसळावा.
नारळ	फळ विकास	नारळावरील गेंड्या भुंगा या किडीच्या नियंत्रणासाठी प्रादुर्भावग्रस्त माड साफ करून सर्वात वरील पानांच्या बेचक्यात २ टक्के मिथील पॅराथिऑन पावडर ५० ग्रॅम + ५० ग्रॅम वाळू यांचे समप्रमाणात मिश्रण करून भरावे. बागेमध्ये शेणखताच्या खड्ड्यात अळ्यांना मारण्यासाठी ५० टक्के पा.मि. कार्बारिल भुकटी ४० ग्रॅम प्रति १० लि. पाण्यात मिसळून फवारावी.
सुपारी	फळ विकास	सुपारीवरील फळगळ या रोगाच्या नियंत्रणासाठी बागेमध्ये १ टक्का बोर्डोमिश्रणाची फवारणी करावी.
कलिंगड	फळ धारणा	कलिंगड पीकाच्या लागवडीसाठी शुगरबेबी या जातीचे खान्नीशीर बियाणे मिळवून सरी पदधतीने ४ x १ मि. अंतरावर सरीच्या दोन्ही बाजूस टोकणी करावी. बीयाण्यास थायरम हे बुरशीनाशक ३ ग्रॅम/किलो बियाणे या प्रमाणात चोळावे.

सदर कृषि सल्ला पत्रिका ही डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाच्या, प्रादेशीक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ले व उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे येथील "ग्रामीण कृषि मौसम सेवा" योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशी वरून तयार करून प्रकाशित करण्यात आली.

डॉ. प्रदिप चं. हळदवणेकर
सहयोगी अधिष्ठाता तथा नोडल ऑफिसर
कृषि हवामानशास्त्रीय क्षेत्र एकक
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा
उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे
०२३६२-२४४२३१

डॉ. यशवंत चं. मूठाळ
तांत्रिक अधिकारी
कृषि हवामानशास्त्रीय क्षेत्र एकक
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा
उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे
०२३६२-२४४२३१